

ACC. N:R M. 9827:1-3.

Landskap: Skåne, Danmark Upptecknat av Henning Henningsen

Härad: Adress: Baggsgade 4, Nyborg

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: 1944-45 Född år i

Beskrifning
Sjömansseder vid fastlagen i Skåne och Danmark.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

HENNING HENNINGSEN
UNIVERSITETSLEKTOR, CAND. MAG.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Baggergade 4, NYBORG (Danmark),
1. Nov. 1944.

HAMBORG 39
JEAN PAULSWEG 27 • TEL. 22 42 12

M. 9827:1.

Til Lunds Universitets Folkminnesarkiv, Finggatan 8.

Kære Fru Rooth!

Tak for Deres venlige og hurtige Besvarelse af mit Brev om de gamle Sømandsskikke til Fastelavn. Jeg vilde næsten tro, at der i Skane maatte være bevarede lignende Skikke, især da de blomstrer endnu i Danmark (bl.a. i Helsingør, nordsjæll. Fiskerbyer, Kastrop paa Amager og Dragør), og jeg har derfor tilladt mig at skrive til alle Havnefogderne i Helsingborg, Landskrona, Malmö, Falsterbo, Trälleborg, Ystad og Simrishamn og vedlagt mit Spørgeskema. De maa ikke være vred over at jeg har gaaet Dem i Bedene, som man siger; jeg har skrevet til alle de gæve Havnefogder, at deres eventuelle Besvarelser vil indgaa i Lunds og i Københavns Folkmindearkiv! Saa haaber, ja tror jeg, at De vil være "belåten".

Jeg modtager daglig en uendelig Masse Breve fra danske Havnbyer med Besvarelser af mit Skema.

Jeg sendte vedlagte Kronik om gamle Sagn fra Svensketiden i Danmark, spec. i min Hjemegn, i Anl. af Slaget ved Nyborgs 285 Aars Dag d. 14. Nov. i Aar. ~~XXXXXXXXXX~~ til Svenska Dagbladet, der desværre ikke kunde faa Plads til den, fordi "utrymmet är på denna tid på året särskilt hart upptaget och streckeravdelningens innehåll är disponerat för flera månader framåt" som de skriver. Jeg har nu tænkt at ville spørge Dem, om De kan bruge den i Folkminnen och folktankar, eller om De vil have den overordentlige Venlighed at finde en eller anden Avis, den kan passe for. Artiklen er selvfølgelig yderst populært skrevet, bestemt for et Avispublikum, men den har vist nok sin Værdi ved at pege paa et interessant Omraade indenfor Sagnetenes Verden, som specielt maatte kunne have Interesse for et svensk Publikum. Hvis det er for meget Ulejlighed, beder jeg Dem venligst bare sende den tilbage.

De maa ikke tage mig min Dristighed ilde op!

Med venlig Hilsen,
Deres hengivne og taknemlige

Henning Henningsen

N. 9827:2.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nyborg (Danmark), Bagersgade 4, 30. Juli 1944

Fru Anna Birgitta W:son Rooth,

Folkminnesarkivet,

L u n d.

Kære Fru Rooth!

Som De maaske husker sendte jeg Dem i Efteraaret 1944 Forespørgsel om de gamle Sømandsskikke til Fastelavn. De var så venlig at love mig at undersøge Sagen nærmere, og da jeg for Ti er ved at bearbejde mit ret store indsamlede Materiale, vil jeg gerne spørge, om De har fundet ud af noget.

De nævner selv, at Haandværkerne fra Helsingborg satte Lille Sejlbåd paa en Slæde og kørte rundt med den til Fastelav morsomt nok har jeg fra Havnekaptajnen i Helsingborg faaet at v at Fiskerne i Raa^{oo} ogsaa kendte denne Skik. - Kan man regne med, den er en Rest fra Tiden før 1660, eller er Skikken laant fra i mark senere? Det er svært at datere "Fastelavnsbaaden"; den ælc Omtale jeg kender er fra Arøskøbing 1721, hvor der tales om Mel tunsotog, som forøvrigt kendes ret ofte i Danmarks Havnebyer.

Jeg har i en Afhandling til Fynske Aarbøger i Odense be handlet "Dystløb og Baadeoptog i fynske Søkøbstæder"; paa Fyn s nes Kernepunktet for Sømandsskikkene at have været. I Dag har j lige skrevet en længere tilsvarende Afhandling om "Fastelavnsba og Dystløb i jyske Byer" (maaske til Sprog og Kultur eller til Jyske Samlinger i Aarhus). Og da jeg gerne vil gaa over til at handle Sjælland nu og ønsker at tage Skaane med i Oversigten, v et gunstigt Svar fra Dem være mig meget kærkomment.

Den typiske Sammensætning i Danmark er følgende med Hen til "Fastelavnsbaaden" eller "Sluppen", som den ogsaa kaldes: Baaden er sat paa en Vogn og køres rundt af 2-4 Heste. Undertid har Baaden Mæster, der maa lægges ned, naar man kører under Tel fontraade. En Admiral med "trekantet" Hat og Fjerbusk, med Sæbe og fantastisk Sømandsuniform kommanderer, en Baadsmænd bruger s Pibe, og 2-4 Par Sluproere i Baaden "ror" med Aarerne. De har blå Hatte (som paa de gamle Kinafarere) paa, hvide Mætrosluser og

Skærf om Livet. Desuden er der en Pligthugger (Mand med Baadshøj og en Lodhiver i Baaden, samt Kusk og ^{en} lille Musikkorps. Baaden er smykket med Gran og Baand og Flag; rundt om den er der hængt et Stykke Lærred med paamalede Bølger, saa Illusionen bliver fuldst dig. Undertiden er der en Neptunsfigur med Krone (klippet ud af gammel Blikspand), Skæg (af oplukket Tovværk og Blaar), store støvler med Sporer (Aaregæfler), et Tudehorn og en Trefork (et Lejerner). Flagbærere og Matroser med Raslebøsser til at samle Per i gaar i Procession foran og efter Baaden; ~~der~~ er klædt som Slu roerne. En Del lystige Figurer, Kløvner, Bjørnetrækkere, gamle Mænd og Kællinger - alle udklædte Sømand - deltager ogsaa.

Foran de velhavende Huse i Byens Gader standser Toget, Loo veren kaster Loddet ud (en Sandpose i en Snor) og lodder Dybden: "Fire Favne og Grund". Naar saa den rige Mand har "spyttet i Bø sen", lodder han igen: "Femten Favne og Guldbund!" Saa kan de se videre, men først spiller Musikken en Fanfare, Admiralen raaber: "Rejs Aarerne", hvilket sker til Akkompagnement af Baadsmændspil Admiralen raaber saa: "Hr. Hansen længe leve, i Fryd og Glæde svæve!" eller et lignende Vers, der raabes Hurra og fortsættes til næste Hus, hvor det saa me gentager sig. Ofte siges der mange morsomme Vittigheder, Folk jubler og ler, der er virkelig noget af Sydens løsslupne Karneva stemning over Billedet.

Som sagt: jeg vilde være meget glad ved at høre et Par Ord fra Dem, enten negative eller positive!

Det vil måske interessere Dem at høre, at jeg for Tiden e ved at udarbejde en fuldstændig Registrant over alle danske Folk eventyr, ordnet efter Aarnes Typer. Fillekilde vilde helst have b nyttet Grundtvigs System, men det er jo haabløst? Jeg synes i og for sig ogsaa, at Aarnes System er mangelfuldt, og jeg maa skyde mange nye Typer ind, men det er dog langt mere brugbart end Grun vigs. Jeg kommer nok til Lund for engang at se paa det skaanske

For Morskabs Skyld forsøgte jeg at samle alle de Sagn jeg de finde fra min Fødeby Nyborg; det lykkedes mig virkelig at naa paa mellem 100 og 150, deraf Halvdelen utrykte og ukendte! Og de er kun en lille By, - der kan sandelig optegnes meget endnu af Vi di for Folkeminddeforskningen!

Venlig Hilsen, Deres hengivne

Hermani Kennings